

Visas mūsu dzīves nozarēs atzīmējama strauja uzlabošanās

Ministru prezidenta runa Nīcas zemnieku svētkos

Jau septiņi reizi Nīca svēta savas tradicionālās zemnieku svētkus, bet nekad vēl šiem svētkiem nav bijis tik grandiozs raksturs, kā šogad. Nīca ir viens no tiem Latvijas novadiem, kur vislielāk ir saglabājušies senās tautas parašas, dziesmas un dejas. Pēc 13 gadiem Nīca atkal sagaidīja ministru prezidentu K. Ulmani. Visos ceļos viņu sveicis karogots lauku sētas. Viss apgabals bija uzpoisies un izgriezņojies. Vīnas mājas uzkoptas, durvis un logi spīdēja skaisti krāsoti.

Nīcas zemnieku svētki šogad pulcēja pāri par 10.000 apmeklētāju, kas bija nākuši gan kājām, gan braukšus no tuvākās un tālākās apkārtnes.

Gavilņu sapemts, ministru prezidents K. Ulmanis iestāta savu plašo runu, kurā, starp citu, teica:

Ir tālu jāmeklē vārdi, lai izteiktu gandarījumu par visām tām parādībām, kas par jaunu apzīmējumu, ka latviešu cilvēks nekad nav atteicies no darba, bet viņš zina, ka arī priekam ir sava vieta, viņš zina, ka cilvēks darbam vien nav pasauļis, ka darbam pa starpu vajaga būt arī priekam.

Runādams par mūsu politiku, es gribu pakavēties galvenā kārtā pie saimnieciskām lietām un vispirms kārtā pie lauksaimniecības lietām. Pagājušā gada iestādē mēs varējām atzīmēt jau zināmus sasniegumus šīn laikā, skatot no pagājušā gada 15. maija. Toteiz gan ļoti daudz bija tāda lieta, kuras varēja apzīmēt ar vārdiem — cerības. Tagad ir nodziļots gads. Es ar nodomu saku — nodziļots, nevis pagājis, jo mēs esam varējuši būt aktīvi. Gads nav pagājis, nav aizsildījies, bet tas ir nodziļots — darbā nodziļots.

Nākošā gadā tāsot goda vārtus vārdus "laime" jūs tur neliecināt. Teiciens par laimi ir ļoti jauts, bet es šodien pateikšu, ka katrā laimei vajadzīgs nesējs, un tie esiet visi jūs pašī. Mēs varam teikt, ka visā mūsu dzīves nozarēs atzīmējama liela progress, strauja uz priekšu iešana.

Tas, ko mēs vēlējamies, ir piepildīties. Tas ir piepildījies, un mēs par to varam priecāties!

Kur ir tam pierādījumi? — Padomā! — tīkai par šā gada Jāņu svētkiem. Jāņu svētki, kādi bija šogad, līdz šim vēl nekad nesot pierādīti.

Tālāk — mums jāpiemin pagājušās nedēļas strādnieku svētki.

Sais svētkos un tāpat arī visā savā darbībā mūsu strādnieki apliecināja savu nelokāmo gribu kalpot Latvijai un roku roki ar pārējo tautas daļu strādāt vispārības labā. Šos svētkus sarakodami, strādnieki ir nosīguši draudzības li-gūni ar valsti un visu pārējo tautu.

Saimnieciskā rosība un visās līnijās augsti. Augrūši apgrozījumi visās mūsu darba nozarēs. Pierādījumu tam mēs atrodam, piem., skatoties par banku darbību. Maksājumu grūtības mazinājas. Vēl gan daudz protestu vekselu, bet cerēsim, ka to skaits ātrienu mazināsies, un varbūt

Ministru prezidenta sagaidīšana.

kādreiz pavisam pazudis. Parādu kārtošana iet uz priekšu, tāpat iet uz priekšu zemnieku parādu pārkārtošana. Viss tas pierāda, ka dzīve iet uz priekšu. Sevišķi strauji uz priekšu gājis eksports, labvēlīgi priekš mums, un redzams, ka dzīve atvaseļojas.

Valstākāts ir tas, ka iespējas darbu dabūt un strādāt ir paplašinājušās un pieaugušas. To mēs redzam tiklab pilētās, kā uz laukiem.

Pie budžeta mums zudūšas darāds un daudzas bažas. Dzelzceļu kustība, apgrozība, pasažieru skaita pieaugšana un dzelzceļiem aug, un kas jau tuvu brīnumam — mūsu kuģu kustība ir pietūmusies un pastiprinājusies. Kuģnieki nemaz vairs neželojas un jau pirms kāda mēneša avīzēs bija pāspukusi tāda ziņa, ka neviens latviešu kuģis nav piesiets pie jāļa. Tas jau ir lieliski!

Mūsu saimnieciskās dzīves attīstībā sava loma piekrit arī tai jaunai parādībai, ka mēs esam palikuši par labības eksportieriem. Jā, neviena nezināt, kādas rūpes, bažas un raizes saistījās ar mēģinājumu uzpirkt visu lauksaimnieku piedāvāto labību, nopērkot 200.000 tonnu. Tomēr, viss šis labības vairums ir nopirkts, un nevien pirkšana, bet arī pārdošana ir gājusi roslgi uz priekšu. Mēs varam pateikt, ka

tāpat tas būs arī šogad.

Tālāk gribu pateikt sekojošo: pagājušā gadā mums vēl palika tāda lieta, ka mūsu sviesta eksports prasit reorganizāciju, pārkārtošanu. Tā arī notika. Seši līdz septiņi mēneši ir nostrādāts pēc jaunās kārtības, un viss rāda, ka mēs esam ieguvuši, mūsu sviesta cenas ir pa-

augstinātas; vispār sviesta cenas ir jau augušas, bet mūsējā — it sevišķi.

Tam pašā laikā ir strādāts pionatavu apvienošana un sviesta ražošanas palētināšana, lai gan — tas man šai svētku vietā jāpasaka — viegli tas nav panākams, jo konkurence ir ļoti liela.

Tālāk mināmi mazpuiki.

Tagad ir izdots rīkojums mazpuļkos nevienu neuzņemt. Tādi laiki mums agrāk nekad nav bijuši, kad kādā biedrībā neuzņem par biedru. Agrāk vienmēr braukāja apkārt un pierunāja, lai iestājas biedrības. Mūsu mazpuļku darbs ir ļoti svētgigs, un tas iet uz priekšu lielām soļiem.

Tālāk man jāpasaka — ja ražošanas saītināšana mūsu saimniecības varētu iet straujāk uz priekšu, bet te vajadzīgs bez-

gala daudz pacietības, jo te ir darīšana nevis ar 1000 vai 3000 fabrikām un uzņēmumiem, bet ar 250.000 uzņēmumiem, un tie visi ir patstāvīgi laudis.

Te būs ražošanas pārkārtošana lielais darbs. Valdībai šim nolīkam jāuzstāda zināma programma. Lai to izdarītu, nepieciešama darba iekārtošana, darba pārkārtošana, būs nepieciešama lielāka pieradināšanās pie zemes darba darīšanas un strādāšanas. Mūsu programā jau ir tas, ka jāpārbauda jautājums, vai nebūtu veselīgāki un ieteicams visiem, kas grib iet augstākās skolās, vienu gadu nostrādāt lauksaimniecībā.

Tālāk mums jādomā, ka mūsu saimniecības vērojama darba roku skaita mazināšanās. Te būtu vietā darba papēmienu pārkārtošana no vienas puses un darba roku pavairošana no otras puses. Te varam izlietot ļoti pazīstamu paņēmiņu, kas dažreiz ir aizmirsts. Tas ir lauk-

saimniecības māšņu jautājums. Lauksaimniecības māšņu lietošana, darba vienkāršošana, un darba roku ietupīšana, mums dod lielu svētību.

Vēl ir viena ļoti svarīga lieta, kurā mēs arī nesam palikuši bez panākumiem, tā ir cenu izlīdzināšana lauksaimniecības un rūpniecības ražojumiem. Dzelzs cenas pazeminātas par 25 proc. Tāpat arī audumiem. To cenas iet uz leju un vēl vairāki ies uz leju.

Mums vēl lieli uzdevumi stāv priekšā.

Mēs strādājam visī. Strādā valdība, strādājat jūs, pilsoņi. Katrs savā vietā. Un ja mēs prasītu, kā mums tas izdosies, vai mēs šos darbus visus varēsim veikt, vai tie varēs uz priekšu iet — tad mēs varam teikt, ka droši vien mums tas viss izdosies.

Ievērojot lauku iedzīvotāju skaita paaugstināšanu momentu, jāseko latviska, nacionāla stīļa izkopšanai un lielākam īstību skaitam lauku dzīvojamās ēkās, lai arī jaunai paaudzē būtu savas telpas. Tāpat strādānieku dzīvojamās telpas, sevišķi precēto strādnieku dzīvokļi piemēroti jāizbūvē.

Mūsu gruntniecība, — šis apzīmējums apvieno visus, lielos un mazos, vecos un jaunos — nav un nedrīkst būt kapitālistisks uzņēmums. Tas nozīmē, ka daudz, ka tā nedrīkst būt tāda svētki, kā to var iztūrupēt katrs, kam ienāk prātā, un zemnieku izdzīt ārā.Lauku mājas ir zemnieku mītnes un tautas dzīva spēka avots. Tāpēc

jaukavāk gruntniecības mājū un zemes pataišana par tirdzniecības priekšmetu. Jānovelk arī sprāgtības robežas zemei apgrūtināšanā ar nodokļiem.

Mēs drīz dabūsim pārkārtotas mantošanas tiesības, un lielā mērā aizkavēsim to, ka zeme kļūst par spekulācijas priekšmetu.

Mēs ejam uz priekšu, savu ceļu; šis ceļš ir pareizs un apētāšanās nav un nebūs. Tauta ir vienota darbā, un vienota tā pulcējas arī svētku vietās. Mēs redzam, ka mums vairs nav ne šķiru, ne plašu šķiru starpā. Mums nav partiju valdība un mums nav partiju valdības. Šoreiz es vēlu pateikšu, ka mums nav ne tikai partiju valdības, bet nav arī partijas valdības, t. i. ka mums nav arī vienas partijas valdība, bet mums ir valdība no tautas, un šī valdība strādā tautai.

Jau tagad mēs redzam sprāpānos laucinieku un pilsetnieku starpā, un šī sprāpāns ar katru dienu kļūst lielāka.

Šī lieta tautas vienība, kā jau teicu, ir ķīla tam, ka mūsu nākotne ir droša, un ka mēs varam savu sāktu ceļu droši iet uz priekšu. Tāpēc mēs varam svēnēt arī svētkus; mums nav jābaidās un jābailojas darba starpā svēnēt svētkus, jo svētki, kā jau teicu, pieder pie tā paša darba posma, kurū mēs darām un kas mums darīama. Mums darbs jāstrādā vienībā, vienprātībā, bet arī svētki kurus mēs svēnām, palīdz par jaunu apliecinājumu mūsu vienību, par jaunu apstiprināšanu mūsu apņēmību strādāt kopēji darbu tautas un valsts labā.

Tā nīcēnieki svēināja savus svētkus.